

PRVI ODJEL

PREDMET VUJČIĆ protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 33867/06)

PRESUDA

STRASBOURG

25. lipnja 2009.

*Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44. stavku
2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.*

U predmetu Vujčić protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

g. Christos Rozakis, *predsjednik*,

gđa Nina Vajić,

g. Khanlar Hajiyev,

g. Dean Spielmann,

g. Sverre Erik Jebens,

g. Giorgio Malinverni,

g. George Nicolaou, *suci*,

i g. Søren Nielsen, *tajnik Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost održanog 4. lipnja 2009.

donosi sljedeću presudu, koja je usvojena toga datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovom predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 33867/06) koji je hrvatski državljanin gospodin Josip Vujčić (“podnositelj zahtjeva”) podnio Sudu protiv Republike Hrvatske na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (“Konvencija”) dana 14. kolovoza 2006.

2. Hrvatsku vladu (“Vlada”) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

3. Dana 18. rujna 2008. Sud je proglasio zahtjev djelomično nedopuštenim i odlučio Vladi uputiti prigovore vezane uz duljinu postupka i nepostojanje pravnih lijekova u tom pogledu. Također je odlučio istodobno presuditi o dopuštenosti i osnovanosti zahtjeva (članak 29. stavak 3).

ČINJENICE**OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositelj zahtjeva rođen je 1962. godine i živi u Zagrebu.

5. Dana 6. srpnja 2000. podnositelj zahtjeva podnio je Općinskom sudu u Zagrebu građansku tužbu protiv svog bivšeg poslodavca, mađarskog poduzeća GE L.T. Rt., osporavajući otkaz koji mu je uručen i tražeći isplatu zaostataka plaće i nagrade za iznimne rezultate rada. Nenavedenog datuma tuženik u postupku podnio je protutužbu, zahtijevajući da podnositelj zahtjeva vrati iznos nagrade koji mu je tvrtka navodno preplatila.

6. Općinski sud u Zagrebu održao je ročišta 13. listopada 2000. i 21. veljače 2001. Na ročištu održanom 21. veljače 2001. Općinski sud u Zagrebu proglasio je tužbu podnositelja zahtjeva nedopuštenom jer je

podnesena nepravovremeno. Dana 5. veljače 2002. Županijski sud u Zagrebu poništio je tu odluku i vratio predmet prvostupanjskom sudu.

7. Dana 15. travnja 2003. Općinski sud u Zagrebu odbacio je tužbu podnositelja zahtjeva u dijelu u kojem osporava otkaz, kao nepravovremenu. Podnositelj zahtjeva nije se žalio na tu odluku te je ona postala pravomoćna. Postupak je nastavljen u odnosu na preostali dio tužbenog zahtjeva podnositelja zahtjeva i tuženikove protutužbe.

8. Dana 20. srpnja 2005. podnositelj zahtjeva podnio je ustavnu tužbu žaleći se na duljinu postupka. Dana 12. srpnja 2006. Ustavni je sud utvrdio povredu prava podnositelja zahtjeva na suđenje u razumnom roku. Dodijelio je podnositelju zahtjeva 9.000 hrvatskih kuna (HRK) i naložio Općinskom sudu u Zagrebu da donese odluku u predmetu u najkraćem mogućem roku, a najkasnije osam mjeseci nakon objavljivanja odluke Ustavnog suda u Narodnim novinama.

9. Odluka Ustavnog suda objavljena je u Narodnim novinama 28. kolovoza 2006., a osmomjesečni rok istekao je 29. travnja 2007.

10. Postupak je trenutačno u tijeku pred Općinskim sudom u Zagrebu.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

11. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da duljina postupka nije bila u skladu sa zahtjevom “razumnog roka” navedenim u članku 6. stavku 1. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

“Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi...svatko ima pravo da...sud... u razumnom roku ispita njegov slučaj.”

12. Vlada je osporila tu tvrdnju.

A. Dopuštenost

Iscrpljenost domaćih pravnih sredstava

13. Vlada je tvrdila da podnositelj zahtjeva nije iscrpio domaća pravna sredstva jer nije podnio novu ustavnu tužbu. Oslanjala se na novu praksu Ustavnog suda iz njegove odluke br. U-III A-3763/2005 od 17. listopada 2007. prema kojoj, u slučaju da niži sud ne postupi u skladu s rokom iz prethodne odluke Ustavnog suda, potonji ponovo utvrđuje povredu prava podnositelja zahtjeva na suđenje u razumnom roku za razdoblje između prve i druge odluke Ustavnog suda i dodjeljuje odgovarajuću pravičnu naknadu.

14. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da je iscrpio sva raspoloživa pravna sredstva.

15. Sud ponavlja da, na temelju članka 35. stavka 1. Konvencije, može razmatrati predmet tek nakon što se iscrpe sva domaća pravna sredstva. Svrha je pravila o iscrpljenju da se državama ugovornicama pruži prilika da spriječe ili isprave povrede za koje se navodi da su ih počinile, prije nego se ti navodi iznesu pred Sud (vidjeti, između mnogih drugih izvora prava, *Selmouni v. France* [GC], br. 25803/94, § 74, ECHR 1999-IV). Obveza iscrpljenja domaćih pravnih sredstava zahtijeva da se podnositelj zahtjeva posluži uobičajenim pravnim sredstvima koja su djelotvorna, dostatna i dostupna u odnosu na njegove prigovore prema Konvenciji. Pravna sredstva dostupna stranci na domaćoj razini smatraju se djelotvornima ako sprečavaju navodnu povredu ili njezin nastavak, ili pružaju odgovarajuću zadovoljštinu za povredu koja se već dogodila (vidjeti *Mifsud v. France* (odluka) [GC], br. 57220/00, § 17, ECHR 2002 VIII).

16. Sud nadalje ponavlja da se o pitanju jesu li iscrpljena domaća pravna sredstva obično odlučuje tako da se uzme u obzir datum kad je zahtjev podnesen Sudu (vidjeti *Baumann v. France*, br. 33592/96, § 47, ECHR 2001-V (izvaci)). To pravilo ima iznimaka koje se mogu opravdati konkretnim okolnostima svakoga predmeta (vidjeti *Nogolica v. Croatia* (odluka), br. 77784/01, ECHR 2002-VIII).

17. U ovome predmetu podnositelj zahtjeva nije podnio novu ustavnu tužbu, već je umjesto toga podnio zahtjev Sudu. Ustavni je sud tek godinu i tri mjeseca kasnije prvi put utvrdio da je došlo do povrede prava na suđenje u razumnom roku u okolnostima u kojima niži sud nije postupio u skladu s rokom koji je zadan prethodnom odlukom Ustavnog suda. Prema tome, nije se moglo očekivati od podnositelja zahtjeva da podnese takvu tužbu, koja mu u to vrijeme nije nudila razumne izgleda za uspjeh.

18. Dakle, što se tiče Vladinoga prijedloga da se odstupi od općega pravila koje se odnosi na neiscrpljenje, Sud donosi zaključak da, za razliku od predmeta *Nogolica* i uzimajući u obzir supsidijarni karakter mehanizama Konvencije, nema posebnih okolnosti koje bi opravdale izuzetak od pravila u odnosu na zahtjeve koji su mu podneseni prije 24. ožujka 2004.

19. Iz toga slijedi kako se ovaj zahtjev ne može odbiti na temelju neiscrpljenja domaćih pravnih sredstava. Prema tome, prigovor Vlade se mora odbaciti.

Status žrtve podnositelja zahtjeva

20. Vlada je ustvrdila da je Ustavni sud prihvatio ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva, utvrdio povredu njegovog ustavnog prava na suđenje u razumnom roku i dodijelio mu odgovarajuću naknadu. Prema tome, povreda na koju se žalio podnositelj zahtjeva ispravljena je pred domaćim nadležnim tijelima te je kao rezultat toga podnositelj zahtjeva prestao biti žrtva.

21. Podnositelj zahtjeva odgovorio je da ga se i dalje može smatrati žrtvom povrede na koju se žalio.

22. Sud primjećuje da je u vrijeme donošenja odluke Ustavnog suda građanski postupak trajao šest godina. Pravična naknada koju je Ustavni sud dodijelio zbog prekomjerne duljine postupka ne odgovara onoj koju bi Sud vjerojatno dodijelio u skladu s člankom 41. Konvencije za isto razdoblje, s dužnim obzirom na činjenicu da je riječ o postupku u radnom sporu. Stoga se ne može smatrati primjerenom u okolnostima predmeta (vidjeti načela utvrđena sudskom praksom Suda u predmetu *Cocchiarella v. Italy* [GC], br. 64886/01, §§ 65-107, EHCR 2006-..., ili *Scordino v. Italy (no. 1)* [GC], br. 36813/97, §§ 178-213, EHCR 2006 - ...). U tim okolnostima, u odnosu na razdoblje obuhvaćeno utvrđenjem Ustavnoga suda podnositelj zahtjeva nije izgubio svoj položaj žrtve u smislu članka 34. Konvencije.

23. Sud nadalje primjećuje da je postupak još u tijeku i da je stoga pozvan ispitati ukupnu duljinu postupka.

24. Uzimajući u obzir navedene činjenice, Sud smatra da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. Konvencije. Također primjećuje da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga ga treba proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

25. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da je duljina predmetnog građanskog postupka daleko prekoračila razumni rok.

26. Vlada je ustvrdila da je postupak bio složen i da je općinski sud pred kojim je vođen poduzeo brojne relevantne postupovne korake.

27. Sud primjećuje da je postupak koji treba razmotriti započeo 6. srpnja 2000. kad je podnositelj zahtjeva podnio građansku tužbu pred domaćim sudovima. Trenutačno je predmet još uvijek u tijeku pred prvostupanjskim sudom. Tako postupak dosad traje skoro devet godina pred dvije razine nadležnosti. Razumnost toga razdoblja mora se ocijeniti u svjetlu okolnosti predmeta i pozivom na slijedeće kriterije: složenost predmeta, ponašanje podnositelja zahtjeva i mjerodavnih vlasti kao i važnost onoga što se za podnositelja zahtjeva dovodi u pitanje u sporu (vidjeti, između mnogih drugih izvora prava, *Frydlender v. France* [GC], br. 30979/96, § 43, EHCR 2000-VII). Sud ponavlja da radni sporovi zahtijevaju posebnu pozornost (vidjeti *Ruotolo v. Italy*, 27. veljače 1992, § 17, Series A br. 230-D).

28. Sud je često utvrđivao povrede članka 6. stavka 1. Konvencije u predmetima u kojima su se postavljala pitanja slična pitanju u ovome predmetu (vidjeti naprijed citirani predmet *Frydlender*).

29. Ispitavši sav materijal koji mu je dostavljen, Sud smatra da Vlada nije navela niti jednu činjenicu ili argument koji bi ga doveo do drugačijeg zaključka u ovom predmetu. S obzirom na svoju sudsku praksu o ovoj temi,

Sud smatra da je u ovom predmetu duljina postupka bila prekomjerna i da nije zadovoljila uvjet “razumnog roka”.

Stoga je došlo do povrede članka 6. stavka 1.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 13. KONVENCIJE

30. Podnositelj zahtjeva nadalje je prigovorio na temelju članka 13. Konvencije, zajedno s člankom 6. stavkom 1, da Općinski sud u Zagrebu nije postupio u skladu s nalogom Ustavnog suda i dovršio ovršni postupak u propisanom roku. Članak 13. glasi kako slijedi:

“Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kada su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.”

31. Vlada je osporila tu tvrdnju.

A. Dopuštenost

32. Sud smatra da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. Konvencije. Također primjećuje da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga ga treba proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

33. Vlada je priznala da je Općinski sud u Zagrebu prekoračio rok zadan u odluci Ustavnog suda. Međutim, smatra da sam ovaj čimbenik ne bi mogao dovesti do zaključka da ustavna tužba nije bila djelotvorno pravno sredstvo u predmetu podnositelja zahtjeva.

34. Tvrdi da su, na temelju Ustavnog zakona o Ustavnom sudu sva državna tijela, uključujući i sudove, vezana odlukama Ustavnog suda i imaju dužnost provoditi ih. Što se tiče okolnosti ovoga predmeta, Vlada je ustvrdila da nakon odluke Ustavnog suda nije bilo odgoda u postupku i da je Općinski sud poduzeo brojne postupovne korake. Međutim, postupak nije okončan zbog složenosti predmeta.

35. Podnositelj zahtjeva smatra da je sama činjenica da je Općinski sud “zanemario” odluku Ustavnog suda dovoljna naznaka da u Hrvatskoj ne postoji djelotvorno pravno sredstvo u odnosu na duljinu postupka u takvim okolnostima.

2. Ocjena suda

36. Sud ponavlja da članak 13. jamči djelotvorno pravno sredstvo pred domaćim državnim tijelom za navodnu povredu zahtjeva iz članka 6. stavka 1. koji se odnosi na ispitivanje slučaja u razumnom roku (vidi predmet *Kudła v. Poland* [GC], br. 30210/96, § 156 EHCR 2000-XI). “Djelotvornost” “pravnog sredstva” u smislu članka 13, međutim, ne ovisi o jamstvu povoljnog ishoda za podnositelja zahtjeva. (vidi naprijed citirani predmet *Kudła*, § 157).

37. Sud je već potvrdio da tužba podnesena Ustavnom sudu temeljem odjeljka 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu predstavlja učinkovito pravno sredstvo za slučajeve koji su još uvijek u tijeku pred sudovima u Hrvatskoj, a tiču se duljine postupka (vidi *Slaviček v. Croatia* (odluka), br. 20862/02, EHCR 2002-VII). U ovom slučaju, Ustavni sud je dopustio podnositeljevu ustavnu tužbu, utvrdio povredu njegovog ustavnog prava na ispitivanje slučaja u razumnom roku te mu dodijelio naknadu. Činjenica što naknada dodijeljena podnositelju zahtjeva na domaćoj razini ne odgovara iznosu koji je Sud dodijelio u usporedivim slučajevima, sama po sebi ne čini pravno sredstvo nedjelotvornim (vidi, primjerice, naprijed citirani predmet *Jakupović*, § 28, i *Rišková v. Slovakia*, br. 58174/00, § 100, 22. kolovoza 2006.).

38. Međutim, Sud smatra da obveza država na temelju članka 13. također uključuje dužnost osiguranja provedbe pravnih sredstava od strane nadležnih tijela i primjećuje da je već utvrdio povrede koje se tiču neispunjenja tog uvjeta od strane države (vidi *Iatridis v. Greece* [GC], br. 31107/96, § 66, EHCR 1999 II). Za Sud bi bilo nezamislivo da članak 13. osigurava pravo na pravno sredstvo i njegovu djelotvornost, no bez osiguranja provedbe omogućenih pravnih sredstava. U suprotnom, došlo bi do situacija nepomirljivih s načelom vladavine prava koje su se države ugovornice obvezale poštovati kad su ratificirale Konvenciju (vidi, analogijom, *Hornsby v. Greece*, 19. ožujka 1997, § 40, Reports of Judgments and Decisions 1997 II).

39. Sud smatra da se podnesci Vlade s obzirom na kašnjenja u izvršavanju odluke Ustavnog suda ne mogu prihvatiti s obzirom na činjenicu da je odluka Ustavnog suda usvojena u srpnju 2006. i da je svrha postavljanja vremenskih ograničenja za dovršenje odnosnog parničnog postupka bila ubrzanje ovog postupka i donošenje odluke. Međutim, Sud primjećuje da su postupci još uvijek u tijeku pred sudom. Stoga se u ovom slučaju objašnjenje Vlade ne može smatrati presudnim. Posebice, kao što je već utvrđeno u prethodnom tekstu, podnositelju zahtjeva dodijeljena je nedovoljna naknada. Iako je istina da ovaj čimbenik sam po sebi ne čini pravno sredstvo nedjelotvornim, Sud primjećuje da mu je u postojećem slučaju težinu dalo to što nadležni sud nije pravovremeno izvršio odluku Ustavnog suda; podrazumijeva se da je prestanak kontinuirane povrede za

Sud važan element prava na učinkovito pravno sredstvo (vidi, implicitno, naprijed citirani predmet *Cocchiarella*, § 74).

40. Stoga, Sud smatra da se u ovom slučaju, gdje podnositelj zahtjeva nije primio dostatnu naknadu za prekomjernu duljinu parničnog postupka i gdje nadležni sud nije udovoljio postavljenom vremenskom ograničenju za taj postupak te tako dosad nije proveo odluku Ustavnog Suda, ne može tvrditi da je ustavna tužba podnositelja zahtjeva bila djelotvorno pravno sredstvo glede trajanja tog postupka. Kombinacija ova dva čimbenika u specifičnim okolnostima ovog predmeta učinila je inače djelotvorno pravno sredstvo nedjelotvornim.

41. Ovaj zaključak, međutim, ne dovodi u pitanje djelotvornost pravnog sredstva kao takvog ili obvezu podnošenja ustavne tužbe temeljem članka 63. Ustavnog Zakona o Ustavnom sudu u cilju iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava vezanih uz prigovore na duljinu postupka.

Sukladno tome, u ovom slučaju došlo je do povrede članka 13.

III. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

42. Članak 41. Konvencije propisuje sljedeće:

“Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.”

A. Odšteta

43. Podnositelj zahtjeva zatražio je 994.456,44 eura (EUR) na ime materijalne štete i 1.500.000 EUR na ime nematerijalne štete.

44. Vlada je ove zahtjeve smatrala pretjeranima i također tvrdila da ne postoji uzročno-posljedična veza između povreda koje je iznio podnositelj zahtjeva i potraživanja materijalne štete.

45. Sud nije utvrdio bilo kakvu uzročnu vezu između utvrđene povrede i navodne materijalne štete; stoga odbija ovaj zahtjev. S druge strane, dodjeljuje podnositelju zahtjeva iznos od 2.440 EUR na ime nematerijalne štete uvećan za sve poreze koje bude potrebno zaračunati.

B. Troškovi i izdaci

46. Podnositelj zahtjeva također je tražio 10.000 EUR na ime troškova i izdataka postupka pred Sudom.

47. Vlada je zahtjev smatrala pretjeranim.

48. U skladu sa praksom suda podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo ako se dokaže da su ti troškovi stvarno nastali i bili nužni te da su razumnog iznosa. U ovom slučaju, uzevši u obzir

informacije koje su mu dostupne te gore navedene kriterije, Sud smatra razumnim dodijeliti podnositelju zahtjeva, kojeg nije zastupao odvjetnik, iznos od 500 EUR s tog naslova, uvećan za sve poreze koje bude trebalo zaračunati na naprijed navedeni iznos.

C. Zatezna kamata

3. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kamatnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *Proglašava* ostatak zahtjeva dopuštenim;
2. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;
3. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 13. Konvencije;
4. *Presuđuje*
 - (a) da tužena država treba, unutar tri mjeseca od dana kad presuda postane konačna u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, isplatiti podnositelju zahtjeva sljedeće iznose koje treba pretvoriti u nacionalnu valutu tužene države prema tečaju važećem na dan namirenja:
 - (i) 2.440 EUR (dvije tisuće četrdeset eura) na ime nematerijalne štete uz sve poreze koji bi mogli biti zaračunati podnositelju zahtjeva;
 - (ii) 500 EUR (petsto eura) na ime troškova i izdataka uz sve poreze koji bi mogli biti zaračunati podnositelju zahtjeva;
 - (b) da se od proteka gore navedena tri mjeseca do namirenja na naprijed navedene iznose plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kamatnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećane za tri postotna boda;
5. *Odbija* ostatak podnositeljeva zahtjeva za pravednom naknadom.

Sastavljeno na engleskom jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 25. lipnja 2009, u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren Nielsen
tajnik

Christos Rozakis
predsjednik